

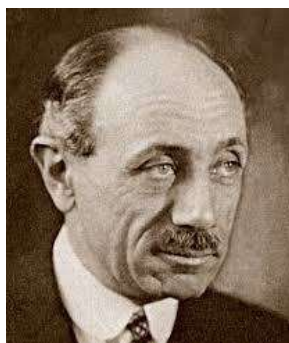
MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT

XXVII. TELEKI PÁL KÁRPÁT-MEDENCEI FÖLDRAJZ - FÖLDTAN VERSENY

MEGYEI/BUDAPESTI FORDULÓJÁNAK FELADATLAPJA 2018/2019. tanév

8. osztály

Közreműködő és támogató partnereink:

Alapítvány a Közjóért

Kedves Versenyző!

Szeretettel köszöntünk a földrajzversenyen!

Ezen a feladatlapon oldd meg a feladatokat. Amelyik feladatnál két vagy több betűt kell írni megfejtésként, ott csak abban az esetben jár a pont, ha helyes a megoldás. Miután a feladatlapon megoldottad a feladatokat, a megoldásokat vedd át az értékelőlapra, amit a verseny végén be kell adnod.

100+10 feladatot kell megoldanod 120 perc alatt. Minden jó feladat megoldása egy pontot ér, rossz megoldás esetén nincs pontlevonás!

A megoldási útmutatókat a feladatok előtt találod!

Nagyon fontos, hogy az értékelőlapra tollal írd a megoldásaidat és már ne javíts. Törekedj az olvasható írásra!

Semmilyen segédeszközt (térképet, telefont) nem használhatsz, még számoláshoz sem!

Sikeres versenyzést kívánunk:

A verseny szervezői,

a Magyar Természettudományi Társulat munkatársai

HOL ALAPÍTANÁL CÉGET?

Útmutató: Az alábbiakban három szempontot kell összesítened: milyen kőzet felhasználásával milyen tevékenység végezhető egy adott területen? Töltsd ki a táblázatot! A feladat sorszáma a tevékenységeknél látható, abba a sorba kell beírnod a hozzá tartozó terület és kőzet betűjelét. A feladatok megoldása tehát egy betűpár. (A betűpár tagjainak sorrendje felcserélhető.)

tevékenység	terület	kőzet	betűpár
1. Csodálatos kristályos, palás kőzetei és festői tája miatt erre a területre a kirándulóknak adott szolgáltatásokba lehet fektetni (pl. falusi turizmus, egyszerűbb éttermek helyi specialitásokkal).	A) Balaton-felvidék	J) lösz	
2. Ipari emlékhely kialakítására alkalmas hely, ahol bemutatható a magyar alumíniumipar története.	B) Maros-Körös köze	K) bazalt	
3. A Variszkuszi-hegységrendszerhez tartozó hegységben található erősen lepusztult, óidei kőzetet sírkőként vagy díszítőköként lehet értékesíteni.	C) Velencei-hegység	L) mészkő	
4. Mezőgazdaságilag kiválóan hasznosítható területe miatt kukorica és búzatermesztésbe érdemes fektetni.	D) Villányi-hegység	M) átalakult kőzetek	
5. Az itt bányászott üledékes kőzetet egy építőipari cég hasznosíthatja leginkább. Kiválóan alkalmas tavak partján hullámtörő építésére, illetve építőkönek.	E) Kőszegi-hegység	N) gránit	
6. Bár üledékes kőzet építi fel, mediterrán klímája miatt kiváló bortermő vidék, pincészet alapítására alkalmas.	F) Gánt	O) andezit	
7. Az itt termelt ásványkincset energiaipari cégek hasznosíthatják, villamos energia előállításával.	G) Ság-hegy	P) vörös homokkő	
8. E táj szintén alkalmas a bortermelésre, de ennek előnye a vulkáni kőzeten kialakult, szőlőtermesztésre alkalmas talaj. A táj szigetszerű kiemelkedése tanúsítja az eredeti felszínt. Déli oldalán javasolt a földvásárlás.	H) Mátraalja	R) bauxit	
9. Az itt található vulkáni kőzetet olyan építőipari cég tudja a legjobban hasznosítani, amely útburkolatok, térkövek eladásával vagy készítésével foglalkozik.	I) Visegrádi-hegység	S) lignit	

NÖVÉNYTERMESZTÉS EURÓPÁBAN

Útmutató: Négy jellegzetes mérsékelt övezeti haszonnövény környezeti igényeit kell táblázatba rendezned. A táblázat alatt található jellemzők betűjelét kell beírnod a megfelelő helyre. A környezeti igények elsősorban éghajlati jellemzők, amelyeken a növény a legjobban érzi magát. A jellemző termőterületeket is ez alapján emeltük ki. (Természetesen nem a legoptimálisabb környezetben is termesztethetők ezek a növények fejlett agrártechnológia alkalmazásával.)

	Füge	Lucfenyő	Búza	Burgonya
Talajigénye	10)	14)	18)	22)
Hőigénye	11)	15)	19)	23)
Csapadékiigénye	12)	16)	20)	24)
Legnagyobb európai termelők	13)	17)	21)	25)

- A) Kedveli a meszes, agyagos öntéstalajt, a réti agyagtalajt vagy a mélyrétegű, gazdag mezőségi talajt.
- B) Jó termés érhető el a kötött erdőtalajokon vagy humuszban gazdag homoktalajokon.
- C) Jól megél a sziklás, száraz, gyorsan felmelegedő talajokon, ahol nincs magas talajvízszint.
- D) Talaja jellemzően savanyú, tele van lassan lebomló szerves anyaggal, alacsony a humusztartalma.
- E) Nagyon nagy a fény- és hőigénye, nem szereti az árnyékoltságot, legideálisabb a forró nyári és enyhe téli idő.
- F) Kedveli a hosszú, enyhe őszi időt és a derült, napos telet. Télen kibírja a – 20 °C-os hideget is, de tavasszal, nyáron már nagy a meleg- és hőigénye.
- G) Kedveli a hűvösebb klímát, a hegységek magasabb régióiban vagy északi területeken termesztendő jól. Rendkívül jól tűri a hosszú fagyot is.
- H) Kedveli a hűvös helyeket. Nyáron a maximális 22-25 °C-on érzi jól magát.
- I) Kis- vagy közepes csapadékiigényű, a növény felépítésével jól alkalmazkodik a tartós hóborítottsághoz.
- J) A növény jól tűri a nyári szárazságot, de a téli hó nélküli tartós hideg megzavarhatja a vízforgalmát.
- K) Az egyenletes mennyiségű és eloszlású csapadékot kedveli, nyáron rosszul tűri a szárazságot.
- L) A növény kedveli, jól viseli a hosszan tartó szárazságot.
- M) Jellegzetes termőterülete Finnország.
- N) Legnagyobb termelő Törökország, de Spanyolországban és Görögországban is számottevő a termőterülete.
- O) A Legnagyobb termelők között van Lengyelország.
- P) Franciaország az első Európában, de jellemző termelő ország még Románia és Magyarország is.

HAZÁNK KÖZÉPHEGYSÉGE

Útmutató: Az alábbi mondatok az Északi-középhegységre vonatkoznak, azonban mindegyikből egy szó/kifejezés hiányzik. Az alattuk található lehetőségek közül az odaillő szó/fogalom betűjelét kell a megoldásokhoz írnod!

- 26) Az Északi-középhegység andezites vulkánjai a _____ során keletkeztek.
- A) harmadidőszakban a medence feltöltődése
 - B) harmadidőszakban a kőzetlemezek ütközésekor a Kárpátok felgyűrődése
 - C) negyedidőszakban a vetődéses kéregmozgások
- 27) A Bükk hegység mészköve az _____ lerakódott üledékből alakult ki.
- A) eurázsiai lemezdarab déli peremén
 - B) ősi Adriai-tenger mélyén
 - C) afrikai lemezdarab északi részén
- 28) A középhegység hazánk _____ tája.
- A) éghajlatválasztó hegysége, illetve
 - B) leghűvösebb és legcsapadékosabb
 - C) legfiatalabb
- 29) A Börzsönyben a _____ miatt csak a hegység peremén találunk településeket.
- A) nagy erdőborítottság
 - B) rendszeres áradások
 - C) gazdag nyersanyag-lelőhelyek
- 30) Kedvelt turistalátványosságnak számítanak az ipolytarnóci ősmaradványok (ősállatok, növények, fák) amelyet 17 millió éve _____ konzervált.
- A) egy kitört vulkán anyaga
 - B) özönvízszerű esőzések okozta sárlavina
 - C) hegyomlás
- 31) A Mátra közelében megkóstolható a parádi szénsavas forrásvíz, amelynek létrejöttében a _____ játszottak szerepet.
- A) vulkáni utóműködés hatására keletkező, vízzel keveredő szénsavas gázok
 - B) növények gyökerei között átszivárgó, majd a mélybe lejutó csapadékvizek
 - C) barlangi patakokból származó, magas mésztartalmú vizek
- 32) A Rudabányai-hegység bányatörténeti szempontból különleges, ugyanis itt bányásztak hazánkban egyedül _____.
- A) tengerek mélyén képződött mangánércet

B) ősi mocsaras erdők maradványából keletkezett feketekőszén

C) vulkáni forróvizes oldatokból kivált vasércet

33) Az Északi-középhegységben _____ nemzeti parkot is megtekinthetünk.

A) kettő

B) három

C) négy

34) Vulkanai eredetű a Tokaj-Eperjesi-hegyvidéken található Telkibánya nemesfémérc (_____) lelőhelye, amely a középkorban európai jelentőségű volt.

A) cink és réz

B) arany és ezüst

C) opál és smaragd

35) A Bükk hegység egyik különleges természeti képződménye a Fátyol-vízesés, amely karsztforrásokból táplálkozik. Amint a vizek a felszínre érnek, szén-dioxid tartalmuk elillan, a _____ kicsapódik, ami természetes gátakat képez a vízesés lépcsőinek peremén.

A) kalcium-karbonát

B) vastartalom

C) hordalékanyag (apró szemű homok, iszap)

ÉLET AZ UNIÓBAN

Útmutató: Ki mondhatta? Hat európai ember lehetséges mondatát idézzük az alábbi feladatban. Döntsd el, hogy szerinted ki mondhatta, és az illető betűjelét írd a feladat számához!

A) magyar fodrászcég-tulajdonos

B) norvég halász

C) francia divatruha-kereskedő

D) görög gyümölcsstermesztő

E) svájci atomfizikus

F) bolgár idegenvezető

36) Mióta 1981 óta uniós tagok vagyunk, a természeti károk egy részét megtérítik az unió költségvetéséből.

37) Társult szerződésünk lehetővé teszi, hogy összehangoljuk kutató és innovációs tevékenységünket a többi európai országgal. Szerencsére az unió ösztönzi a tagországokat, hogy GDP-jük 3 százalékát erre a területre költse.

- 38) Bár egyetértünk a tengerek fenntarthatóságának védelmével, és sok szerződés köt az unióhoz, minden népszavazáson nem-mel szavaztam a csatlakozásra. Örülök országom függetlenségének, és a jólét az Unió nélkül is biztosított.
- 39) A munkaerő szabad áramlása megkönnyíti, hogy néha külföldön is vállaljak munkát. Más országok történelmi, kulturális emlékhelyeinek megismerése segíti az itthoni munkámat is.
- 40) A vámhatárok eltörlése, és az integrációs folyamat terjedése miatt a kereskedelmi cégek számára most már hatalmas piac áll rendelkezésre. Így az ázsiai termékekkel is versenyképesek vagyunk.
- 41) Az Unió - a gazdasági növekedés és foglalkoztatás mellett – az én szakterületem támogatására költi bevételeinek legnagyobb részét.
- 42) Mióta 2004-ben csatlakoztunk az Unióhoz, a szolgáltatások szabad áramlása révén bármikor nyithatok egy újabb üzletet saját országomon kívül is.
- 43) Sajnos nem vagyunk tagjai a schengeni egyezménynek, így munkámat megnehezíti a külső határok fokozott ellenőrzése.
- 44) Büszke vagyok arra, hogy alapító országgént vehettünk részt az Unió történetében. Mára a négy szabadság elve és egyéb területek révén összehangolt, együttműködő munka folyik az EU-ban. Egy kereskedőnek ez nagy előny.
- 45) A kulturális örökségek védelme segíti elmaradott térségeink fejlődését. Szakmámmal bekapcsolódom az ezzel kapcsolatos munkába.

ITT FONTOS A SORREND

Útmutató: Az alábbiakban egyes földrajzi képződmények kialakulását olvashatod. A kialakulás egyes lépéseinek sorrendje azonban összekeveredett. A feladatod, hogy a keletkezés helyes sorrendjének helyes betűjel-sorrendjét a feladat számához írd. (Pl.: ADBC)

46) Tanúhegyek

- A) Vulkánkitörések során bazaltláva, bazalttufa rakódik le.
- B) A területen üledékes kőzet rakódik le.
- C) A keményebb kőzet megőrzi az eredeti felszín magasságát.
- D) A külső erők az évmilliók során a puhább kőzetet elszállítják.

47) Fjordok

- A) A jégkorszak végén a gleccserek elolvadnak, feltöltik vízzel a völgyeket.
- B) A jégkorszaki eljegesedés alatt hatalmas gleccserek keletkeznek, amelyek U keresztmetszetű völgyet vájnak.
- C) Zegzugos, mély vizű, meredek falú, a torkolatnál kevésbé mély, jól hajózható öblök keletkeznek.
- D) A hegyekből érkező folyók V keresztmetszetű völgyet vájnak a hegységek kőzetanyagába, majd egy tengerbe vagy óceánba ömlenek.

48) Sziklás tómedencék

- A) Leccsiszolás közben a puhább kőzetek elszállításával medencék keletkeztek.

- B) A több ezer méter vastag jégtakaró lecsiszolta a felszínt.
- C) A jégkorszakban a hórétegek összetömörödésével és összefagyásával vastag jégborítás keletkezett.
- D) A jégtakaró olvadása után a medencék vízzel töltődtek fel.

49) Szikessedés

- A) A felhalmozódó sók rontják a talaj termékenységet, gátolják a növények növekedését.
- B) Száraz, meleg helyeken erős a párolgás.
- C) A felszínen a sók kicsapódnak, felhalmozódnak.
- D) A talajban lévő sós oldatok a felszín felé vándorolnak.

50) Pusztuló magaspart

- A) A mélyítés következtében a partfal aljánál egyre nagyobb fülke képződik.
- B) A lezúduló kőzetdarabok segítségével a hullámok munkája intenzívebb, így a partszakasz pusztulása az omlás után is folytatódik.
- C) A hullámok romboló ereje az óceánok és nagy területű melléktengerek partján a legnagyobb. A hullám a meredek part sziklafalának alsó szakaszát mélyíti ki.
- D) Ahogy a fülke mérete növekszik, a part alátámasztása egyszer csak megszűnik, és a partszakasz a tengerbe zuhan.

GAZDASÁGI AKTIVITÁS HAZÁNKBAN

Útmutató: A betűjel beírásával sorold be az alábbi élethelyzetben lévő magyar embereket gazdasági aktivitás szerint.

A munkanélküli	B aktív kereső	C nem aktív kereső	D eltartott
-------------------	-------------------	-----------------------	----------------

- 51) szakképzett targoncakezelő munkás
- 52) nyugdíjas pedagógus
- 53) másfél éves gyermekével otthon lévő, gyermekgondozási díjban részesülő, szülése előtt ápolónőként dolgozó anya
- 54) nyolcadik osztályos diák
- 55) érettségizett, OKJ-s képzést elvégzett, szakmájának megfelelő munkát kereső fiatal
- 56) könyvelőiroda vezetője
- 57) 25 éves, testi betegsége miatt évek óta elvesztette munkaképességét és a betegség előreláthatóan az elkövetkező évben sem szűnik meg

- 58) az a 42 éves férfi, aki adóbevallása szerint két lakásának bérbeadásából él, és egyéb munkát nem vállal
- 59) két hónapja munkát kereső rendszergazda
- 60) saját földjén gazdálkodó mezőgazdász

GAZDASÁG MAGYARORSZÁGON

Útmutató: A következő feladatban hazánk gazdaságával kapcsolatos kérdéseket teszünk fel. Egy kérdésre több jó válasz is lehetséges. Az alábbi útmutató alapján kell eldöntened, hogy melyek azok. A feladat száma mellé az értékelőlapon a megfelelő betűjelet kell írnod.

A) Ha az 1., 2., 3. válasz is helyes.

B) Ha az 1., 3. válasz helyes.

C) Ha a 2., 4. válasz helyes.

D) Ha csak a 4. válasz helyes.

61) Hazánk legfontosabb energiahordozói a szénhidrogének. Mi jellemzi hazai felhasználásukat?

1. Ma kb. az energiatermelés 30-40 %-át teszik ki.
2. Ma már Oroszországon kívül a Közel-Keletről, Nyugat-Európából is érkezik hozzánk jelentős mennyiségű szénhidrogén.
3. A hazai kitermelés nem fedezi az igényeket, jelentős behozatalra szorulunk.
4. A vasúti tartálykocsikon érkező kőolaj- és földgáz központi elosztóállomása Százhalombatta.

62) A Hazánk energiahordozókban nagyon szegény, ezért kulcsfontosságú az energiatakarékosság. Hogyan érhető el ez lakossági szinten a leghatékonyabban?

1. Korszerű, energiatakarékos fűtőberendezések beszerzésével.
2. A házak, lakások szigetelésének megvalósításával.
3. Állami támogatások rendszerével.
4. A fűtési szezon központi lerövidítésével.

63) Az alábbi példák közül melyek tartoznak a másodlagos energiahordozók közé?

1. biogáz
2. gőz
3. földhő
4. távhő

64) Mire alkalmasak a napkollektorok?

1. Meleg víz előállítására.

2. Elektromos áram termelésére.
3. Fűtésre.
4. A hó elnyelése miatt a helyi mikroklíma megváltoztatására.

65) Mi jellemző hazánk közlekedési hálózatára?

1. Erősen Budapest-központú.
2. Az I. világháború után a vasútvonalak nagy részének célállomásait elcsatolták hazánk területétől.
3. Nehezíti a nyugat-keleti irányú összeköttetést, hogy a hiányzik a megfelelő számú Duna-átkelő.
4. A vidéki városok közötti összeköttetés az utóbbi években korszerűsödött, bővült, a főbb vasútvonalak már a megyeközpontok között haladnak.

66) Az alábbiakban felsorolt területek közül melyik tartozik az infrastruktúra elemei közé?

1. A Keleti-pályaudvar.
2. A McDonald's üzletlánc.
3. A kereskedelmi tévécsatornák sugárzáráról gondoskodó tévéadótorony.
4. Az A38 nevű rendezvényhajó.

67) Mi volt az oka annak, hogy a rendszerváltás idejére jelentősen visszaesett a kőszénkitermelés hazánkban?

1. A világpiacon jelentősen kevesebb lett a kőszénfélék iránti kereslet.
2. Egyre nyilvánvalóbbá váltak a kitermelés következtében létrejött környezeti károk.
3. A turisták körében egyre népszerűbbek lettek a volt bányaterületen nyílt szórakoztató parkok.
4. Megnövekedtek a kitermelés költségei.

68) A vegyipar termékei befolyással vannak más iparágak termelésére is. Melyek ezek?

1. A textiliparban a nem természetes textilszálak készítése.
2. Az élelmiszeriparban a természetazonos aromák gyártása.
3. A járműgyártásban a műanyag alkatrészek elkészítése.
4. Az információtechnológiában a robotgépek szoftverjeinek fejlesztése.

69) Miért fontos a piackutatás?

1. Mert egy termék megismerése hozzásegít a megfelelő, szakképzett munkaerő toborzásához.
2. Mert a piac megismerése segít annak megállapításában, hogy a vállalat előreláthatóan mekkora részt vállal a nemzetgazdaság eredményeiből.

3. Mert a leendő piacok megismerése jó kapcsolatokat is jelent, így könnyebb meghívást szerezni egy-egy piacra.

4. Mert a piacról szerzett információk segítik a marketing tevékenységet, vagyis az egyes termékek minél hatékonyabb eladását.

70) Miért számít a gépipar húzóágazatnak a fejlett gazdasággal rendelkező országokban?

1. Mert széles körű beszállító hálózatra van szüksége.

2. Mert nagyszámú munkaerőt foglalkoztat.

3. Mert a kereslet fogékony az újdonságokra, ezért mindig innováció és nagyfokú kutatás-fejlesztés kíséri.

4. Mert gazdasági válságok idején is állandósul, vagy enyhén nő a kereslet a termékei iránt.

71) Mely településeken vannak gépipari vállalatok?

1. Hajdú márkát képviselő vállalat Tégláson.

2. A BASF gyár Budapesten.

3. Electrolux Jászberényben.

4. Hankook termékek Rácalmáson.

72) Mi segíti egy startup vállalkozás sikerét?

1. A nagyszámú konkurencia ösztönző hatása.

2. Ha megfelelő mennyiségű betanítható munkaerő áll rendelkezésre.

3. Ha a cég nem jelenik meg, így nem aprózza el hírnevét a különféle közösségi oldalakon.

4. Ha fejlett az oktatási rendszer, a GDP megfelelő részét fordítják K+F-re, és vannak tőkeerős befektetők.

73) Melyek azok a neves magyar növények, amelyeknek híre egy-egy területhez kötődik?

1. szatmári szilva

2. makói savanyúkáposzta

3. szabolcsi alma

4. debreceni fűszerpaprika

74) Miért igaz az a mondás, hogy „a magyar bor csak idehaza világhírű”? Vagyis miért nehéz a magyar borok külföldi értékesítése?

1. Mert a nagy szállítási költségek drágítják a terméket.

2. Mert a külföldön való ismertté tétel reklámköltségei nagyon magasak.

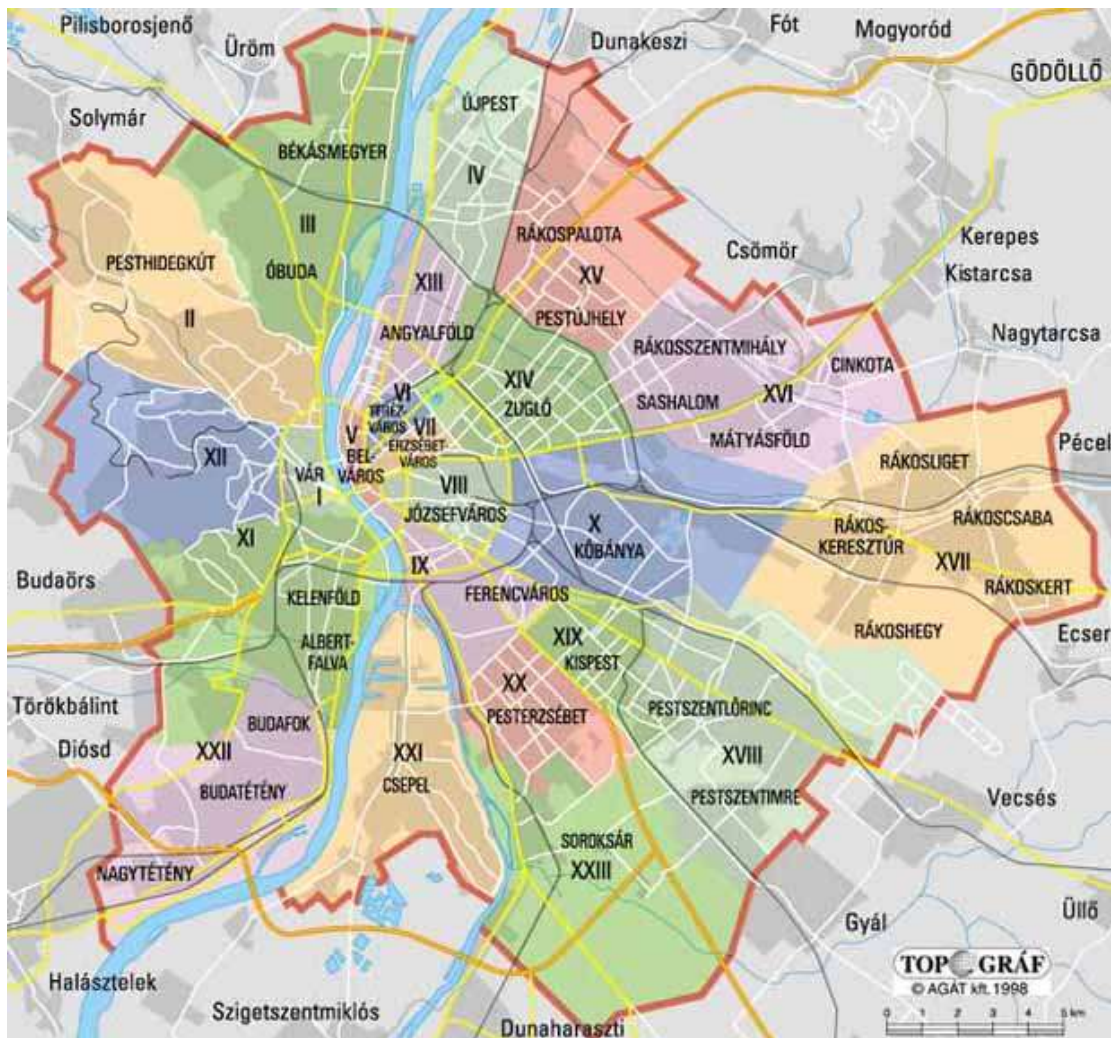
3. Mert a nagy piacok nagy mennyiségben gondolkodnak, a hazai bortermesztés kevesebbet termel.
4. Mert a mediterrán borok egészségesebbek.

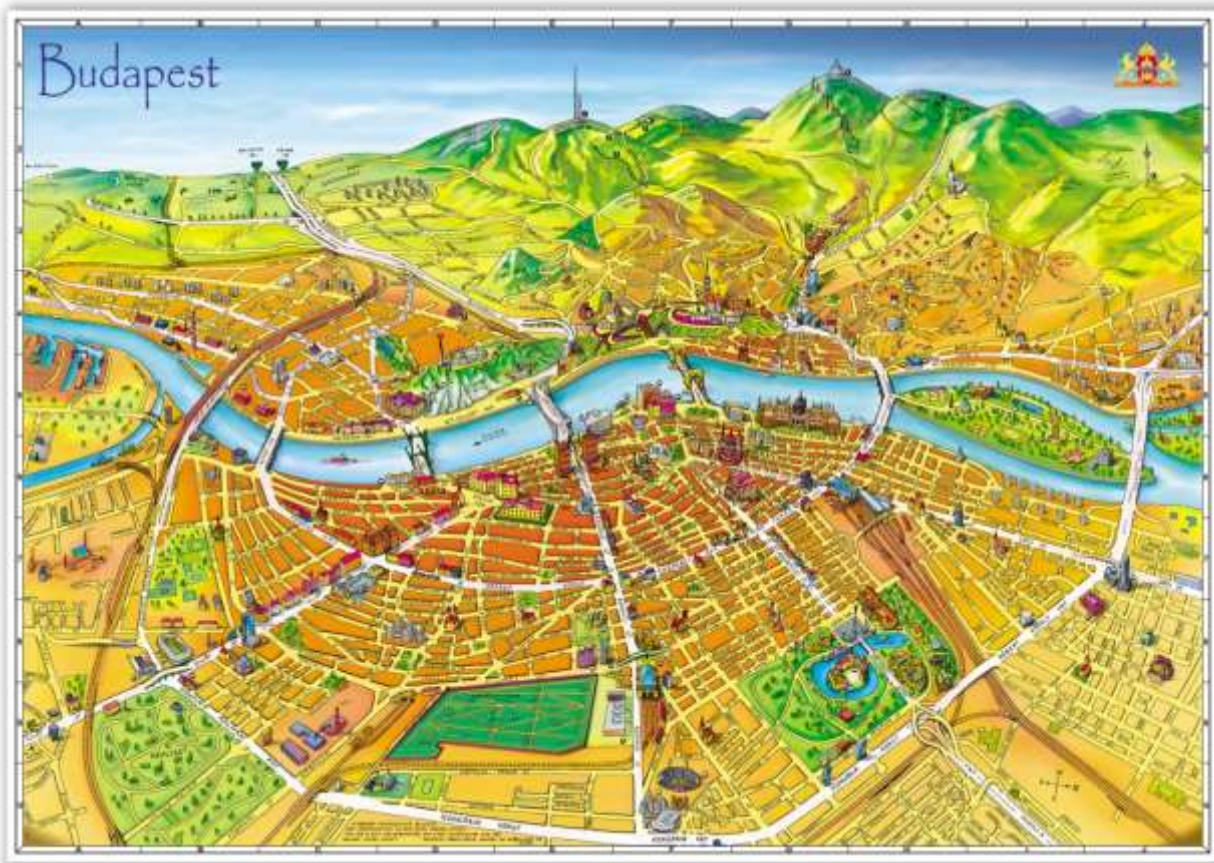
75) Mely mondatok igazak hazánk élelmiszertermelésére?

1. Ma is lényeges szempont, hogy az ország élelmiszertermelésben önellátó legyen.
2. Egyes országrészekben még mindig jelentős munkaerőt foglalkoztat.
3. A rendszerváltást, majd az uniós csatlakozást követően jelentős tőke áramlott az élelmiszer-feldolgozó ágazatba.
4. Fontos célja a külföldi piacon is minőségi, versenyképes termékek termelése.

EGY VILÁGVÁROS

Útmutató: Kiemeltünk három budapesti kerületet. Az alábbi jellemzők közül azt kell eldöntened, hogy mely kerületre igaz, illetve vannak olyan mondatok, amelyek mindhárom kerületre igazak, illetve egyikre sem. A megfelelő válasz betűjelével válaszolj!

- A) V. kerület, Belváros
- B) IX. kerület, Ferencváros
- C) XII. kerület, Budai-hegyek
- D) mindháromra igaz

76) Jellemző a lakosság lakóhely-munkahely közötti ingázása.

77) Nem tartozik Budapest agglomerációjához.

78) Sok bank választja székhelyéül.

79) Területére a 19. század óta épülnek a gyárak, raktártárak, vasúti megállók.

80) Nagy zöldterületek találhatóak a kerületben.

81) 1873 óta Budapest része.

82) Itt találhatóak az állami közigazgatás legfontosabb intézményei.

83) Budapest városszerkezete szerint az ipartelepek mellett a munkahelyövhöz is tartozik, vagyis lakótelepek, bevásárlóközpontok találhatóak itt.

84) Az elmúlt évtizedben megjelentek a szelektív-hulladékgyűjtést lehetővé tevő hulladék-szigetek.

85) Itt található az Országház épülete.

86) Területét télen gyakran látogatják a téli sportok szerelmesei.

87) Légszennyezettségi adatai kedvezőbbek a másik két kerületénél.

TELEKI PÁL ÉLETE

Útmutató: Írd be a keresztrejtvény vízszintes soraiba a megfelelő feladat megfejtését. A vastag vonallal kiemelt betűk a 94)-es feladat megoldásához vezetnek! Ezt a megfejtést is rá kell vezetned az értékelőlapra.

88)																			
89)																			
90)																			
91)																			
92)																			
93)																			

- 88) Tudós kollégájával részt vett egy amerikai tudományos túrán, ahol meggyőződése lett, hogy a gazdasági élet földrajzi vonatkozásai kiemelkedő jelentőségűek. A megfejtés a tudós kolléga vezetékneve (Jenő).
- 89) Teleki egyik mestere, Lóczy Lajos ennek a kontinensnek a világhírű kutatója.
- 90) Ebben a városban született, valamint itt végezte a középiskolát és az egyetemet.
- 91) Teleki, az MTA tagjaként szorgalmazta a magyar tudomány fejlődését. Fontos feladatának tekintette, hogy a fiatalokat külföldi ösztöndíjakhoz segítse. Az Akadémia jelentős összegeket fordított a hazánkat is közvetlenül érintő terület, a kutatására. Ez a félsziget kulcsszerepet játszott az I. világháború kirobbanásában is. Geopolitikai kutatása rendkívül fontos volt.
- 92) Teleki legmagasabb politikai tisztsége.
- 93) Teleki Pál rokona volt Teleki Sámuel, akiről egy földrajzi helyet neveztek el Afrikában. Milyen természeti képződményről van szó?
- 94) Teleki fiatalkorában beutazta Nyugat-Európát, ahol könyvtárakban, archívumokban kutakodott tudományos művek után. Ehhez nyelvtudása is megvolt, beszélt angolul, franciául, németül, románul is. Melyik város volt utazásának egyik állomása? (Vastag vonallal kiemelt betűkből kitalálható.)

APRÓSÁGOK A TERMÉSZETBÚVÁRBÓL

Útmutató: Az alábbiakban a Természetbúvár folyóirat „Hazai tájakon” cikksorozatából idézünk. Az idézetekből egy-egy felszínforma vagy képződmény nevét hagytuk ki. Feladatod, hogy a megfelelő szóval kiegészítsd a mondatokat! (Elfogadható az egyes és többes szám is.)

A **Zselic** egyik apró felszíni karsztformája a Csepegő-kő. Ez lényegében meredek homokfalból fakadó (95) _____. A felszínen a vízből cseppkőalakzatok, cseppkődrapériák, a mennyezetről apró cseppkövek, idegen kifejezéssel (96) _____ keletkeznek.

A **Hévíz-tó** kialakulása a Balaton keletkezésével egyidejű. Az egykor nagyobb területű Balaton a klímaváltozások hatására csökkent, és az egykori tómederben az ott élő lápi növényzet elhalt részeiből nagy területű (97) _____ keletkezett. Sajnos ebből az élőhelyből napjainkra semmi nem maradt.

A **Somló** a Marcal-medence délkeleti peremén található tanúhegy, mely a harmadidőszaki robbanásos (98) _____ jellegzetes képviselője. Nevét a nagyobb területeket borító somról kaphatta. Arculata az emberi tevékenység évszázados nyomait őrzi, ma is szőlők és gyümölcsösök borítják.

A **Kapos-hegyháti Natúrparkot** a Kapos folyó mentén 13 település hívta életre. A jégkori eredetű lösszel fedett Hegyháton különleges felszínformákat figyelhetünk meg. Ilyenek például a függőleges falakkal határolt, eróziós szurdikok (löszvölgyek), vagy az emberi hatásra kialakult löszmélyutak. A kőzetben helyenként (99) _____ képződnek, amelyek a csapadék hatására kioldott, majd mélybe szívargó, és újra kiváló mészhíg segítségével keletkeztek.

A Budapesttől alig 50 kilométerre található **Tápió** vidéke a XX. század második feléig tudományos szempontból szinte ismeretlen területnek számított. Természetvédelmi értékét az adja, hogy kis területen, egymáshoz közel sok, nagyon eltérő élőhellyel találkozunk. Található itt löszdomb, homokbucka, láprét, mocsár, szikár legelő is. A szélfúttá mélyedésekben kialakult (100) _____ tavak igazi „vadvízországot” alkotnak. A tavak jellemzője, hogy talajvízből származó oldott ásványi anyag, például só található a vizeikben. A táj sokszínűsége miatt az itt található élővilág is igen változatos.

FELADATOK HOLTVERSENY ESETÉRE (IGAZ-HAMIS)

Útmutató: Az alábbi állításokról kell eldöntened, hogy igazak (I) vagy hamisak (H)! A megfelelő betűt írd a feladat száma mellé!

- 101) Hazánkban a legmagasabb szintű természeti védelmet a tájvédelmi körzetek kapják.
- 102) Az UNESCO Európai Geoparkok Hálózatának hazánkban is van képviselője.
- 103) A közúti közlekedés öt éven belül átveszi a vezető szerepet hazánk áru- és személyszállításában.
- 104) Hazánk kisebb vasúti mellékvonalain a sínpárok elavultak, a vonatok sebessége nagyon alacsony, és kevés az utasforgalmuk.
- 105) Bár a Dél-Alföld régió európai viszonylatban is a legkevésbé fejlett régiókba tartozik, a városok, és a városi lakosság aránya mégis magas.
- 106) A Nyugat-Dunántúl régió hazánk legfejlettebb régiója, mégis sok az aprófalú és kevés a város a területén.
- 107) Hazánkban a nemzeti kisebbségek aránya kevesebb, mint 10 %.
- 108) Hazánkban a nem mezőgazdasági vállalkozók száma kisebb, mint a mezőgazdasági vállalkozóké.
- 109) Hazánkban nagyon magas a munkanélküliség, magasabb, mint Nyugat-Európa országaiban.
- 110) A leggyakoribb családtípus hazánkban az egygyerekes.